

כמשקל החיטין, וחייב משום תוספת הנפח אף לרבא.

ומקשה הגמרא: כיצד יתכן לפרש דברי המשנה כשהוסיף סאה לחמור?

והא עלה, על מה שנאמר אם הוסיף חייב, קתני במשנתנו: וכמה יוסיף על משאו ויהא חייב? פומכום אומר משום רבי מאיר, סאה לגמל, שלושה קבין לחמור.

ואם כן מבואר במשנתנו כאביי, שאם הוסיף שלושה קבין לחמור חייב, אפילו שמשאו קל ממשא חיטין! (109)

ומתצינן: הכי קאמר התנא במשנתנו: היבא דלא שני, אלא כגון, חיטין והביא חיטין, או שעורין והביא שעורין, כמה יוסיף על משאו ויהא חייב? פומכום אומר משום רבי מאיר, סאה לגמל שלושה קבין לחמור. כלומר, אם התנה עמו להביא חיטין במשקל מסוים, והביא במשקל רב יותר, אם שיעור התוספת הוא סאה לגמל או ג' קבין לחמור, חייב בנוקי הבהמה. אבל אם שינה, כגון חיטין והביא עליה שעורין, הרי אם קל המשא ממשא חיטין, אף שהוסיף הרבה פטור, כדעת רבא.

תא שמע ממה ששינונו: השוכר את החמור להביא לתך חיטין, והביא שש עשרה 9-ב שעורים, היינו, סאה יותר משיעור לתך, חייב.

משמע, הא אם הוסיף שלושת קבין, פטור.

אם כן, מבואר כדעת רבא, שדוקא בתוספת סאה חייב. שאז משקלם שווה ללתך חיטים שסיכמו ביניהם, וקשה לאביי.

תרגמא אביי, מבאר אביי, שמדובר כגון שהיו שש עשרה הסאין במחיקתא, לא גדושות, ואילו שיעור לתך הוא חמש עשרה סאין גדושות. וההפרש בין מחוקות לגדושות הוא חצי סאה — שלושה קבין.

ולפי זה לא הוסיף אלא ג' קבין — המחצית השניה מהסאה שהוסיף. (110)

תנו רבנן: השוכר סבל לישא משא על כתפו, כמה יוסיף על משקלו ויהא חייב?

קב לכתף [פועל הנושא על כתפו].

והשוכר ספינות משא, חייב אם הוסיף

שליחות יד בפקדון, והשולח יד בפקדון חייב אפילו באונסין. אבל דעת שאר ראשונים דאינו חייב אלא משום מזיק וכיון שאנוס הוא, פטור [ומה שאינו חייב באונסין מדין גולן עיין הערה 104].

109. מקשה הר"ן, למה לא מתרצת הגמרא שמדובר בגמל דשיעור התוספת שלו סאה? והוכיח כדעת הראשונים שאם מתנה המשכיר שישא מחצית משאו, פטור אם הוסיף, לכן כאן

שנתן עליו לתך, אם גמל הוא אף אם הוסיף סאה פטור, שהרי דרך גמל לשאת כור, ואם כן על כרחך מדובר בחמור.

110. הגאונים פירשו, מחיקתא — שהתליעו. מקשה רש"י, מה לי התליעו מה לי לא התליעו, והרי הנפח הוא לתך והוסיף ג' קבין, ואם כן יתחייב לדעת אביי אף שפחת משקלם מחמת שהתליעו? תרצו התוספות, שאם התנה עמו להוליך לתך ברזל והוליך נוצות, ודאי שאף אם

כבד ממה שסיכמו בתחילה. (112)

רב אשי אמר: אף אם היה יכול הסבל להספיק לפרוק את המשא מעליו, חייב השוכר בנזקיו, ואין לשוכר לטעון, היה לך לפרוק מעליך, שהרי לא ידע הפועל שמשא זה כבד מכפי רגילותו, אלא הוא היה סבור חולשא זמנית הוא דנקיט ליה, ושוכל להתגבר על כך במשך הדרך. (113)

לעיל נתבאר שיעור התוספת בספינות, הוא כור לספינה בינונית, שלושת כורין לבורני, ספינה גדולה.

אמר רב פפא: שמע מינה, סתם ספינות [בינוניות], בת תלתין כורין הן, שהרי שיעור תוספת לחייבו בנזקים הוא אחד משלושים, כמבואר בחמור [עיי' הערה 109] ואם שיעור התוספת הוא כור, הרי שמשאה הרגיל הוא שלושים כור.

אדריב, לתך לעריבה, ספינה קטנה. כור לספינה בינונית. ושלושת כורים לבורני, ספינה גדולה. (111)

אמר מר, מה ששנינו אם הוסיף קב לכתף חייב, למה חייב? והרי אם איתא דלא מצי ביה, אם אינו יכול לשאתו, הרי בר דעת הוא, לשדיה, ישליכנו לארץ! ואם לא השליכו, אחריותו היא, ולמה חייב השוכר בנזקיו?

אמר אביי, כאן מדובר בשחבטו המשא לארץ לאלתר, בטרם הספיק לפרוקו מעל כתפו. אבל אם אכן היה יכול לפרוקו ולא פרק, פטור השוכר.

רבא אמר: אפילו תימא שמדובר בשלא חבטו לאלתר, והיה יכול להספיק לפרוקו מעליו, לא צריכא — נעמיד משנתנו, שאין כוונתה לחייב את השוכר בנזקי הפועל, אלא לשלם לו אגרא יתירא, על כך שנשא משא

לחמור פחות מג' קבין, אם מתה פטור, וחייב לשלם שכר התוספת. ולכאורה קשה מדברי רבא, דמבואר שדוקא אם הוסיף קב מתחייב באגרא יתירה? ותירצו האחרונים, שלדעת הרמב"ם אם מוסיף קב משלם לו כשכר משא שני קבין, כיון שנשיאת קב זה קשה עליו יותר ממשא שאר קבין. אבל אם הוסיף חצי קב משלם עליו לפי היחס הרגיל, ולפי זה מבאר התורת חיים, מה שכתב הרא"ש ש' שלרב אשי פטור מלשלם לו אגרא יתירה, אין כוונתו שפטור לגמרי, אלא שמשלם לו לפי היחס הרגיל. אכן הפרישה לומד בדעת הרא"ש, ש' שלרב אשי פטור לגמרי [סימן שח], וטעמו שהיה לו להתנות שרוצה יותר בשכרו.

113. מקשה הריטב"א, למה חייב בעל המשא

יוסיף פטור, כיון שהבדל במשקלם גדול כל כך שאף אם ירבה בנפח עדיין קל יהיה המשא, ורק בחיטים ושעורים שאין הפרש גדול במשקלם נפחא כתקלא [עיי' מהר"ם].

111. מפרש רש"י, שתמיד התוספת היא אחד משלושים, חמור שדרכו לשאת לתך שהוא ט"ו סאין, ולכן שיעור התוספת ג' קבין שהן חצי סאה, וכן אדם דרכו לשאת שלושים קבין ומשום כך שיעור התוספת קב.

112. כתב הריטב"א, אם הוסיף על משאו קב, משלם לו אגרא יתירה. אבל אם הוסיף פחות מקב פטור מלשלם. וכן בחמור וגמל, אם הוסיף פחות משיעור התוספת פטור גם מאגרא יתירה. אבל הרמב"ם כתב [שכירות פ"ד ה"ו] אם מוסיף

אדם האומר לחברו, שמור לי על שדי היום, ואשמור אני לך את שדך מחר, שומר שכר הוא, שהרי בשכר שמירתו היום ישמור לו חברו את שדהו מחר, וחייב בגניבה ואבירה כדין שומר שכר.

אדם האומר לחברו, שמור לי חפצי, ואמר לו חברו הנח לפני את חפצך, אף שלא אמר לו במפורש אשמור לך, שומר חינם הוא, שמפרשים אנו את דבריו "הנח לפני" שנתכוון בכך להתחייב לשומרם, ואם פשע בשמירתם חייב כדין שומרים. (116)

הלוחו אדם לחברו על המשכון, כלומר, נתן לו הלווה משכון שאם לא יפרע לו חובו, יטלנו עבור מעותיו, נחשב המלוה שומר

ומבארת הגמרא: למאי נפקא מינה? למקח וממכר, אם סיכם עמו שימכור לו ספינה בינונית, על המוכר ליתן לו ספינה בת שלושים כור.

מתניתין:

כל האומנין, שומרי שכר הן (114) על החפץ אותו קיבלו על עצמם לתקנו, וחייבים אם נגנב או אבד, כדין שומר שכר. (115)

וכולן — האומנין, שאמרו לבעל החפץ, טול את החפץ שלך, שכבר סיימנו מלאכתנו, והבא לנו מעות בשכר מלאכתנו, נעשים מכאן ואילך שומר חינם [בגמרא יתבאר].

ודין נוסף מתבאר במשנה:

באונסין הואיל וכל הנאה שלו. ודין שוכר יתפרש להלן.

115. דוקא פועל שנוטל את החפץ לביתו נחשב שומר. אבל שכיר יום שעובד בבית בעל החפץ, כיון שהכלי נמצא בבית בעליו אין השכיר מקבל עליו שמירתו [ב"ח]. אבל המשנה למלך [שכירות פ"י ה"ג] חולק, ואומר שחילוק זה נאמר רק לפי הבנת הגמרא בתחילת הסוגיא, שהטעם שדינו כשומר שכר מכיון שתופס האומן את הכלי כמשכון תמורת שכרו. אבל למסקנת הסוגיא, לא מדובר דוקא בפועל העושה בביתו. והסמ"ע כתב לחלק בין קבלן לשכיר יום, דקבלן נעשה שומר שכר הואיל ונהנה בכך ששכרו לכל המלאכה. אבל שכיר יום אינו אלא שומר חינם. ודבריו צ"ע שהרי טעם זה נתפרש בגמרא ונדחה כפי שיתבאר להלן?

116. הראב"ד [הובא בנמוקי יוסף] מקשה, איך נהיה שומר בכך שאומר לו הנח לפני, הרי תקנו משיכה בשומרין [צ"ט]. וכאן לא נתחייב השומר

אם הוזק הפועל, הרי הוא הזיק את עצמו? ומתקן שהפועל סמך על בעל המשא שלא יוסיף על משאו, ונחשב הדבר כגיריה דיליה וחייב מדינא דגרמי.

כתב הטור בשם רמ"ה, שאם הוזק הפועל חייב בעל הבית רק בנזק ולא בצער ריפוי שבת ובושת. מבאר קצות החושן, שהרי בריטב"א נתבאר דחיובו מדינא דגרמי, ודעת הרמ"ה דבגרמי אינו חייב אלא בנזק ולא בשאר דברים. [סימן שח ס"ב] והנתיבות מבאר באופן אחר, שגם אם חבטו לאלתר, נחשב הוא המשא כממון המזיק ולא כאדם המזיק, וממון המזיק אינו מחייב אלא בנזק.

114. ארבעה סוגי שומרים הן, שומר חינם חייב רק בפשיעה, כין שלא נהנה בשמירתו כלום. שומר שכר חייב בגניבה ואבירה, כיון שנוטל שכר עבור שמירתו, מקבל על עצמו חיובים נוספים, ואף אם לא מקבל ממש שכר מבעל הפקדון, אם נהנה הנאה כלשהיא מהשמירה גומר בדעתו להתחייב כשומר שכר. שואל חייב

את המשכון, אם הלווה עני הוא ואין בידו לפרוע לו מעותיו, וליטול את דמי השכירות כפרעון חובו, **מפני שהוא כמשיב אבידה**. שהרי אם לא ישכירנו, רשאי הוא ליטלו לעצמו כשיגיע זמן הפרעון תמורת חובו, אם לא יפרע לו העני מעותיו.⁽¹¹⁷⁾

גמרא:

שנינו במשנה: כל האומנין שומרי שכר הן.

והטעם, סברה הגמרא, משום שנהנים הם בכך שישלם להם שכר פעולתם.

והוינן בה: **לימא, מתניתין דלא כרבי מאיר**.⁽¹¹⁸⁾

דתניא, השובר בהמה למלאכה, וניזוקה, כיצד משלם השובר? האם כשומר חנם, שחייב רק אם פשע בשמירתה, או כשומר שכר שחייב אם נגנבה או אבדה?

שכר על המשכון, שהרי קיים בהלוואתו מצות "פתוח תפתח את ידך", וכיון שנהנה מכך, שומר שכר הוא.

רבי יהודה אומר: הלווה מעות, שומר חנם הוא על המשכון. וטעמו, שאין שכר המצוה נחשב הנאה להתחייב משום כך כשומר שכר.

אבל אם הלווה **פירות**, ונתן לו משכון, **שומר שכר** הוא עליו, כיון שאם לא היה מלווה את פירותיו, הם היו נרקבים אצלו, כיון שעתה אין לו צורך בהם, והיה מפסידם. ולכן, נהנה הוא בכך שהלווה לחבירו, והלה יאכלם, ויחזיר לו לאחר זמן פירות אחרים עבורם, בשעה שיהיה צריך להם, ולכן מתחייב הוא על המשכון כדין שומר שכר.

אבא שאול אומר, רשאי אדם להשכיר משכונו של עני הנמצא בידו, להיות פוסק וחולץ עליו, כלומר, רשאי המלווה להשכיר

עוד ביאר שם, דאפשר שחייב מדינא דגרמי, שהרי לולא שקיבל עליו את שמירת החפץ היו הבעלים שומרים בעצמם. ועיין שם שפקפק בשני הטעמים ומדברי הריטב"א [דף עג]. נראה דיש לחייבו, דמחמת הנאתו מכך שסמך עליו בעל החפץ גמר ומשעבד נפשיה.

117. כתב הטור [סימן עב], דוקא להשכיר לאחרים. אבל הוא עצמו אינו רשאי ליטלו, מפני החשד, כדן גבאי צדקה שפורטין מעות לאחרים אבל לא לעצמם. והב"ח חולק וסובר דמשום משיב אבידה לא חשו לחשדא.

118. מה דמהדריןן להעמיד משנתנו כרבי מאיר, משום שסתם משנה רבי מאיר היא.

בקנין? ומתקן, כיון שבא החפץ לכאן מחמתו, נחשב הדבר לקנין משיכה, שהרי הבעלים מושכים את החפץ בשליחות השומר [ומדובר שעומדים בסמטא מקום שמועיל קנין משיכה]. עוד תירץ, שמדובר באופן שהבהמה עומדת בד' אמותיו של השומר, וקונה אותה להתחייב בשמירתה על ידי קנין ד' אמות. אבל הרא"ש הוכיח מכאן שלא תקנו משיכה בשומרים כדי להתחייב בשמירתה, שהרי שומר חנם חייב בפשיעה אף בלא משיכה, אלא שמזמן המשיכה אינו יכול לחזור בו מהתחייבותו לשומרה. [ועיין פלפולא חריפתא שמעיר דהרא"ש סתר את דבריו בב"ק עט]. והמחנה אפרים [שומרים סימן ז'] מבאר, היאך מתחייב השומר באונסי הבהמה ללא קנין? וכתב, דחובו מדין ערב, כאדם האומר לחבירו תן מנה לפלוני ואתחייב אני לך.

שונה האומן מהשוכר, כיון שאומן העושה מלאכתו בקבלנות [היינו שאם יתקן את החפץ יקבל בשכרו כך וכך], הרי הוא משתכר מעט יותר משכיר יום [פועל, הנשכר למלאכה לשעות או ימים]. ואם כן נהנה הוא בכך ששכרו בקבלנות, שעל כן מקבל מעט יותר.

ובהיה הנאה דקא יהיב ליה בשכרו טפי פורתא, מאשר אם היה שוכרו כפועל שכיר יום, הוי עילויה שומר שכר.

מה שאין כן השוכר בהמה, לא נהנה השוכר בכך כלום, ולכן, שומר חינם הוא.

ומקשה הגמרא: **שוכר נמי, מי לא עסקינן דקא משוי ליה,** במקרה שמוזיל לו המשכיר **טפי פורתא** מדמי שכירות הבהמה הקבועים בשוק. ולא שמענו שאכן במקרה כזה יודה רבי מאיר ששומר שכר הוא?

אלא מפרשת הגמרא באופן אחר:

אפילו תימא משנתנו רבי מאיר, שונה אומן משוכר, כי באומן יש הנאה נוספת מלבד התשלום עבור מלאכתו, שבידו לעכב אצלו את החפץ עד שישלם לו הבעלים שכרו.

בהיה הנאה דתפוס ליה את החפץ אנגריה, דלא בעי שלא צריך האומן למיעל ולמיפק, לעלות ולהכנס לבית הבעלים בבקשתו **אזוזי,** על דמי השכר של עבודתו, אלא הוא מחזיק את החפץ אצלו עד שיקבל את שכר עבודתו, הוי עליה שומר שכר.

אבל שוכר חפץ, כל הנאתו היא רק ההשתמשות בחפץ, ועבור הנאה זו הרי הוא משלם דמים, ולכן אינו אלא שומר

רבי יהודה אומר, **כשומר שכר,** משום שנהנה הוא בזה שהבהמה אצלו, שיכול לעשות עימה מלאכתו.

רבי מאיר אומר, אין הנאה זו נחשבת כשכר על שמירתו, שהרי משלם דמי שכירותה לבעלים, ואינו חייב אלא **כשומר חינם.**

ודין אומן דומה הוא לדין שוכר, שהרי אף האומן לא מקבל תשלום עבור שמירתו אלא רק שכר מלאכתו, ואם כן, לדעת רבי מאיר, אף האומן דינו כשומר חינם, שלא כמתבאר במשנתנו!?

ומפרשינן: **אפילו תימא משנתנו רבי מאיר** היא, שונה דין האומן משוכר, כיון שבאומן, מלבד התשלום עבור מלאכתו, נהנה הוא הנאה נוספת, מכך שהבעלים העדיף לתקן את החפץ דוקא אצלו.

ובהיה הנאה דקא שביק הבעלים כולי עלמא, שעזב הבעלים את שאר האומנים, **ואגרי ליה לדידיה,** ושכר רק אותו מבין כולם, הוי עילויה שומר שכר.

ומקשה הגמרא: **אי הכי, שוכר נמי,** מדוע לא נאמר כי **בהיה הנאה דקא שביק המשכיר כולי עלמא ומוגר ליה לדידיה,** ומשכיר דוקא לו, נהנה הוא בכך שלא סמך המשכיר אלא עליו, ומכח הנאה זאת הוי **עילויה שומר שכר?!**

אלא, מבארת הגמרא, מה ששינונו "כל האומנין שומרי שכר הן" לדעת רבי מאיר באופן אחר:

אפילו תימא משנתנו כדברי רבי מאיר היא,

חינם. (119)

אי בעית אימא, מה ששינינו "שומר שכר משלם", יש לשנות את הגרסה, **כדמחליף רבה בר אבוח, ותני:**

השוכר בהמה כיצד משלם?

רבי מאיר אומר כשומר שכר, רבי יהודה אומר כשומר חינם.

ולפי גירסא זו מה ששינינו "כל האומנין שומרי שכר הן", כדברי רבי מאיר הוא. (120)

שינינו במשנתנו: כל האומנין שומרי שכר הן, **וכולן שאמרו** לבעל החפץ, **טול את החפץ שלך, והבא מעות** — שכר מלאכתנו, אם לא לקח עדיין את החפץ, נעשה האומן מכאן ואילך **שומר חינם** בלבד.

תנן התם: אדם המבקש מחבירו, השאילני פרתך, והלה נאות להשאילו, **ואמר לו השואל: שלח לי בהמתך** ביד פלוני, **ושלחה**

המשאיל בידיו, **ומתה** בדרך, קודם שהגיעה לביתו של השואל, **חייב** השואל בנזקי הבהמה. כי משעת מסירתה לשליח, לפי בקשת השואל, נתחייב השואל באונסיה.

וכן בשעה שמחזירה השואל לבית המשאיל, אם מסרה לשליח, שלא לפי בקשת המשאיל, חייב באונסיה עד שתגיע ליד הבעלים.

אמר רפרם בר פפא אמר רב חסדא: לא שנו שחייב השואל בנזקי הבהמה עד שתגיע ליד משאיל, **אלא שהחזירה** השואל **בתוך ימי שאילתה**, קודם שנסתיים הזמן שקצב לו המשאיל להשאלתה, (121) **אבל** אם החזירה **לאחר** שנסתיימו **ימי שאילתה**, **פטור** השואל ואפילו אם מתה בביתו. משום שמיד עם תום ימי השאילה בטל ממנו דין שואל, ואינו אלא כשאר שומרין, הפטורים אם מתה באונס.

מתיב רב נחמן בר פפא, הרי שינינו "וכולן (האומנין) **שאמרו טול את החפץ שלך והבא**

120. המחנה אפרים [שומרים סימן מ"א] מביא תשובת ראב"ן ועוד ראשונים, דכל האומנים שומרי שכר משום דתפיס ליה אאגריה, מתבאר בדבריהם, שאף למסקנת הגמרא לא נוקטים כהבנת הגמרא בתחילה דאומן כשוכר, אלא מהטעם הנ"ל.

121. כתב הר"ן [צט א]: חלוק דין שוכר משואל, בשוכר כמו שמועילה משיכתו שאין המשכיר יכול לחזור בו, כמו כן מועילה שאין השוכר יכול לחזור בו עד תום ימי שכירותה. אבל בשואל אף שאין יכול המשאיל לחזור בו אחר שקנה השואל במשיכה, שואל יכול לחזור בו, דעיקר שאילה לצורכו של שואל. אבל

119. כתבו התוספות, שבהלווהו על המשכון אי אפשר לבאר דשומר שכר הוא משום שתפיס ליה אאגריה, "דהתם, לא איתהני מלוה מידי, דאין מרויח במה שהלוה ממה שלא היה מלוה ולא היה לו משכון". כלומר, שבחשכון הכללי לא הרויח כלום, שהרי לא נהנה המלוה בהלוואתו כלום. אבל הריטב"א [פב]. כתב, דכנגד הלוואתו אכן מתחייב כשומר שכר, ורק במה שיתר המשכון על דמי הלוואה דינו כשומר חינם. [וכן למד הסמ"ע בדעת השו"ע [סימן ע"ב ס"ו], ועיין בדברי הש"ך שם דמחלק בין משכון בשעת הלוואתו, למשכון שקיבל לאחר שעת הלוואתו דזוהי ודאי הנאה בשבילן].

וכוונת המשנה לומר, **הא** אם אמר לו **הבא מעות** ואחר כך **טול את שלך**, עדיין **שומר חינם** הוא.

והטעם הוא, כיון שגילה דעתו שרצונו להחזיק בחפץ כמשכון עד שישלם לו מעותיו. (125)

ומקשה הגמרא: לפי המתבאר משמע, **אבל** אם אמר **גמרתיו מאי? שומר חינם** הוא, אפילו שלא אמר במפורש טול את שלך.

אי הכי, אדתני במשנה, "וכולן שאמרו טול את שלך והבא מעות שומר חינם", הרי עדיף

מעות בשכרינו, בטל מראובן דין שומר שכר החייב בגניבה ואבידה, ואינו אלא **שומר חינם**.

ומשמע, דוקא משום שאמר לו טול את שלך,

הא אם רק יאמר לו **גמרתיו** את החפץ, עדיין **שומר שכר** (122) הוא, עד שיאמר לו בפירוש טול את שלך. (123) (124)

ומתרצת הגמרא: **לא** תדייק כך!

אלא, אף אם אמר גמרתיו, נעשה שומר חינם.

בדבריו שומר חינם ועיין נתיבות קפ"ו סק"ב].

123. הקשו התוספות, אף בגמרתיו עדיין שומר שכר הוא, שהרי תפיס ליה אאגריה והנאה היא בשבילי? ותירצו, דטעם זה לבד אינו מחשיבו שומר שכר אלא בצירוף הנאתו מעצם שכרו, ולאחר גמר המלאכה אינו נהנה מכך יותר. והתוספות הרא"ש מבאר, שאם אומר גמרתיו ולא אומר הבא מעות וטול מוכח שאין כוונתו לעכבו עבור מעותיו.

124. ולא אמרינן כיון שידעו הבעלים שכלו ימי אומנות ולא שלחו והביאום פטור השומר. [רש"י].

מדקדק המחנה אפרים [שומרים כג] בדבריו, דמה שאומר גמרתיו אינו לשון סילוק השמירה, אלא הודעה לבעלים שגמר מלאכתו, ואם ידעו הבעלים בלא הודעתו אינו צריך לומר גמרתיו.

125. ויש להבין, לפי דברי התוספות דתפיס אאגריה לחוד אינה הנאה מספקת לחייבו כשומר שכר [עיינן הערה 121], אם כן למה מתחייב? ויש לחלק, דכאן, שמגלה דעתו בפירוש שדעתו

הרא"ה כתב, שאף בשואל השוו מידותיהן ואינו יכול לחזור בו, אמנם אם רצה מחזירו לבעליו. אבל כל עוד שלא החזירו אם נאנס חייב השואל. ומסוגין מוכח כדברי הרא"ה דבתוך ימי שאילתה אינו יכול לחזור בו [מחנה אפרים שאלה ופקדון סימן ז', ועיי"ש שהוסיף בטעם הדבר, דכל עוד הבהמה אצלו יכול השואל לחזור בו מחזרתו ולשוב ולהשתמש בה, ואין הבעלים יכולים לקחתה ולכך נחשב כשואל עליה עד שיחזירה].

122. מקשים הראשונים, הרי לדעת אמימר מבואר להלן ששואל לאחר ימי שאילתו שומר שכר הוא, ולכאורה דומה הוא לגמרתיו, ואמר אמימר דשומר שכר הוא, ומה קושיית הגמרא מגמרתיו? מתרץ תוספות רבינו פרץ, שסברה הגמרא, כמו ששואל כאשר תמו ימי שאילתו ירדו חיוביו דרגה אחת ונהיה שומר שכר, כך שומר שכר שאמר גמרתיו ירד בדרגה אחת ויהפך שומר חינם. והרש"ש מבאר דדוקא שואל נהיה שומר שכר הואיל ומתחילה כל הנאה שלו. אבל שומר שכר לאחר תום זמנו שומר חינם הוא. [ועיינן בריטב"א בד"ה או דלמא דכתב שאף לאחר זמן שומר שכר הוא, ויש שגרסו